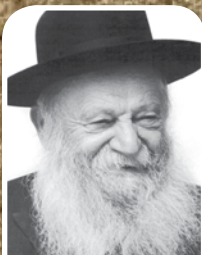

גיליון 84
כ"ח אייר ה'תשע"ט

לאורו

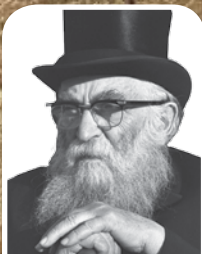
ליום שחרור ירושלים
ולתשועת
מלחמת ששת הימים

הרב צבי יהודה קוק

הרב עובדיה יוסף

הרב א.י. אונטרמן

הרב יצחק ניסים

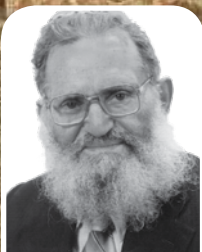
הרב שלמה גורן

הרב חיים דוד הלוי

הרב שאול ישראלי

הרב משה צבי נריה

הרב מאיר יהודה גץ

הרב יצחק אביחצירא

נא לשמור על קדושת הגיליון - טעון גניזה

ליום שחרור ירושלים ולתשועת מלחמת ששת הימים

נלקט מתוך הספר: "המחזיר שכינתו לציון" -
מבט תורני על מלחמת ששת הימים ויום ירושלים

מאת: הרב שי הירש

מתוך החלטת מועצת הרבנות הראשית לישראל בדבר 'יום ירושלים' (מיום יד' אדר תשכ"ח):

על פי החלטתה של מועצת הרבנות הראשית לישראל, נקבע יום כ"ח לחודש אייר כיום הודיה ושמחה, שהחובה מוטלת לעשות ולקיים גם לתושבי ארץ ישראל וגם לאחינו בית ישראל בארצות פזורים.

סדר ההודיה הוא כדלקמן: בבוקר יום כ"ח אייר יתפללו ברב עם בבתי הכנסת ובמצב רוח חגיגי, ומצוה להשתתף בתפילת זו בהמונים. בפסוקי דזמרה יאמר הצבור את שירת הים (מן ויושע ה' - עד ה' ימלוך לעולם ועד), פסוק בפסוק בהטעמה. אחרי תפילת שמונה עשרה כרגיל, **יאמרו הלל שלם בברכה.**

אחרי הלל, ראוי שידרוש הרב או אחד מן הצבור מעין המאורע הכביר, שהביא הקב"ה ניצחון מזהיר לישראל, שהוא כולו ממש בדרך נס למעלה מן הטבע גם בתוכנו וגם בצורתו, ועלינו להביע רחשי הודיה בתפילה ובשמחה. הדורש ידגיש במיוחד, את המצוה הגדולה של פרסומי ניסא, שהיא מצוה מן התורה להודות ולהלל להקב"ה על חסדיו הגדולים עם עמו ועם נחלתו.

אחרי תפלת 'עלינו' אומרים פרק ק"ז בתהילים, המדבר מקיבוץ גלויות ומסדרים בבית סעודת משה ושמחה.

ביום הזיכרון לניצחון ישראל ולשחרור ירושלים לדין
דאורייתא גמור, ואפשר לומר הלל כדין בברכה

(הצופה, ג' אדר תשכ"ח)

"...ברוך הוא ומבורך אשר בחסדו הגדול זיכה אותנו
לראות נסים גלויים בניצחון המזהיר שהנחיל לבנינו
בצה"ל, לשבור במשך ימים אחדים את מטה עוזם של
כל אויבינו שנלחמו אתנו במגמה להשמידנו ומנת
חלקם היתה תבוסה גמורה. לשם כך קבענו ביום כח'
באייר, יום שחרור ירושלים, לסדר תפילת הודיה בכל
קהילות ישראל, בארץ ובתפוצות הגולה, ושם יאמרו
הלל שלם בברכה לפניה ולאחריה

(שבט מיהודה, ח"ב, סימן נט')

"זכינו לדברים שאין דעת אנוש מסוגלת לכלכלם"

הראשון לציון - הרב יצחק ניסים
(תרנ"ו-תשמ"א):

"היום שבו עלו צבאות ישראל לחומת ירושלים,
הקיפוח וכבשוה, לא היה גדול כמותו למן חורבן הבית
שהוא היום המר שבחיי אומתנו.... אשרי הדור אשר
זכה למה שלא זכו לו כל הדורות...העם הקטן אשר
לא היו מדינות בעוזריו, הוא לבדו הדף אויביו מסיבי
והדברים תחתיו בכוח אמתתו ובמסירות אשר אין
לה אח ורע ולא מעט מעט גורשו אויבינו מארצנו,
אלא הרבה, הרבה, וכהרף עין. היש פה אשר הוא מלא
שירה כים ושפתים אשר הם רינה כהמון גליו, יכולים
להודות ולהלל לה' על כל הנסים והנפלאות שהראנו
ועל התשועה שהביא על עמו בידי צבאות ישראל?"

(שנה בשנה, תשכ"ח, עמ' 278)

"על נס שנעשה בגלוי לכלל ישראל מחויבים אנו
לברך, ונס שחרורה של ירושלים הוא גדול לכלל, לכן
אנו שמחים במיוחד עליו וחוגגים אותו ומשבחים,
ומפארים לאלהינו על הנסים והנפלאות שעשה
עמנו יותר מכל דבר אחר. לפיכך מצווה להרבות בו
השמחה ולחוג אותו בהלל והודיה..."

(ליום ירושלים תשכ"ח, בתוך: לדור ולדורות, חלק א, עמ'
קטז-קיח)

"ועתה יגדל נא כח ד"

רבנו הרב צבי יהודה קוק - ראש ישיבת 'מרכז-הרב'
(תרנ"א-תשמ"ב):

"נקלענו אל התגלותו של אור ד' החדש. הנה אם עד
כה במשך עשרים שנות קיומה של המדינה נאלצנו
להיאלם דומיה, להלל לקב"ה על נסיו ונפלאותיו עמנו
בלא ברכה בשם ומלכות, זכינו ועתה מתוך שחרור
מקום מקדשנו שנפקחו העיניים ומודים אנו בשם
ובמלכות. וודאי לנו שעוד יוסיפו מצבים מיוחדים
כאלו להתגלות לעינינו, ונוסיף ונלך מחיל אל חיל,
כשמצבים דומים של אחד מעשיו עם מעשינו
נפרשים והולכים לפנינו."

(מדבריו בעצרת יום ירושלים תשכ"ח, בישיבת 'מרכז-הרב')

"זה היום עשה ד', נגילה ונשמחה בו. אין להעריך
את הגילה ואת השמחה שיש בעולם כולו ובעולמות
העליונים, מאז אותו כ"ח באייר, מאז אותו "כיבוש"
רוחני, נבואי ורוח-קודשי, שזרח על ישראל."

(מדבריו בעצרת יום ירושלים תשל"ד, בישיבת 'מרכז-הרב')

"כ"ח אייר הוא יום שיחרורה של ירושלים, עיר
בירתנו, עיר נצחנו, עיר קדשנו ותפארתנו, מן חרפת
השפלות של עול הגויים אשר על צוארנו, אל היותה
מה שהיא באמת, עיר ממלכתיותנו עוזנו והדרנו
לחרות-עולם, בהיגלות יד ד' צור-ישראל-וגואלו, על-
ידי שלוחיו הנאמנים גיבורי צבאנו הנאדרים. ומתוך
התקיימות דבר-ד' האומר לירושלים תושב, נמשך
ממנה שפע המעש הממשי אל ערי יהודה, שתבנינה
ותשתכללנה..."

(להלכות ציבור, כרז קכא, ע"ש, אייר תשל"ז)

"חיוב פרסומי ניסא"

הרב הראשי לישראל- הרב איסר יהודה אונטרמן
(תרמ"ו-תשל"ו):

"החיוב של פרסומי-ניסא, לפרסם את הנס הגדול,
שעשה הקב"ה לנו במלחמה זו נגד אויבינו, שכולם
שאפו להשמידנו, ועל ידי עזרתו יתברך, יצאנו ממות
לחיים ומאפילה לאור גדול עושה את אמירת ההלל

"חייב מכוח תקנת נביאים הקדמונים לומר את ההלל"

הרב שאול ישראלי - חבר מועצת הרה"ר לישראל
וראש ישיבת 'מרכז הרב'
(תרס"ט-תשנ"ה)

"ומעתה בבואנו לדון על נסי הניצחון של מלחמת ששת הימים, שגם כאן עמד הישוב בסכנת כליה ח"ו כפי שהכריזו חזור והכרז מדינות ערב, שהקיפו המדינה בחילותיהם וכלי משחיתם, אמנם גם זה הוא בגדר נס נסתר, אבל ודאי שאינו נופל מהנס שבימי מרדכי ואסתר שהגדירו זאת בהגדרה "ממות לחיים". ואם אמנם התוצאות של "קיימו וקבלו" עדיין אין אנו רואים דוגמת מה שהיה שם, אולם הן בגמרא לא על זה שחזרו בתשובה שלימה וקבלו התורה מרצון מבוססים הדברים, אלא על הקל וחומר של ממות לחיים גרידא. אם כן נראה דהכא קיים החיוב מכוח תקנת נביאים הקדמונים לומר את ההלל... כל האמור לעיל מבסס מבחינה הלכתית ונותן תוקף לתקנת הרבנות הראשית שקבעה את יום כ"ח אייר, הוא יום שחרור ירושלים כיום שמחה והודיה באמירת הלל בשם ומלכות".

(ארץ חמדה, חלק א', נוספות לשער א' אות ד')

"אין יום גדול בעולם כמו יום זה"

הרב יצחק אביחצירא
רבה של רמלה-לוד וחבר מועצת הרה"ר לישראל
(תרנ"ה-תש"ל)

בפרוטוקול ישיבת מועצת הרה"ר לישראל (כ"ו חשוון תשכ"ח), בעניין קביעת יום כ"ח באייר כיום הודאה לדורות נכתב: רבה של רמלה, הרב יצחק אביחצירא הציע לומר הלל בברכה וקריאה בתורה והפטרה.

(מובא במאמרו של הרב שמואל כ"ץ, הרה"ר לישראל, ח"ב, עמ' 971 הערה 10)

ובישיבה נוספת שהתקיימה ביום ג' אדר נכתב בפרוטוקול: לדעת רבה הראשי של רמלה ולוד, הרב יצחק אביחצירא: "אין יום גדול בעולם כמו יום זה!". לכן הוא הציע: א. הרבנות הראשית תחבר תפילה

"הימים הגדולים בתולדות ישראל בכל הזמנים"

הרב שלמה יוסף זין - חבר מועצת הרה"ר ועורך
האנציקלופדיה התלמודית
(תרמ"ה-תשל"ח)

"שבעה ניסים התרחשו לנו במלחמה האחרונה עם צבאות הערבים, ורבני ישראל חייבים לספר עליהם בכל מקום ולקדש שם שמים ושם ישראל בריבים. ואלה שבעת הניסים: א. הניצחון; ב. מהירות הקרבות שמנעו אלפי קרבנות ח"ו; ג. כניסתו של חוסיין למלחמה, שבלעדיה לא היינו זוכים לירושלים השלמה; ד. השתוותו של אשכול הביאה הרבה דברים חיוביים; ה. מלחמתנו העצמאית, בלי שותפות עם העמים, גרמה שנתקיים על ידינו "ונשגב ד' לבדו"; ו. האחדות של העם בישראל ובתפוצות; ז. ההתעוררות לערכי הנצח.

יש להעלות במיוחד על נס את האחדות המופלאה שהעם היהודי בא"י ובחו"ל הוכיח בימים המסוכנים, שהפכו לימים הגדולים בתולדות ישראל בכל הזמנים; ואת מסירות נפשם של חיילי צבא ההגנה לישראל, ואת ההתעוררות העממית, מקטן ועד גדול, לראות את הנהגת ד' עין בעין. כל אלה חייבים לשמש לקח מוחשי לכל יהודי ויהודי באשר הוא שם - כולם. ההווה והעתיד כאחד"

(מלחמת המגן והתשועה, יונה כהן).

בישיבת מועצת הרה"ר ביום י' אדר תשכ"ח - הסכים הרב זין לאמירת 'ההלל' בברכה.

(הרב שמואל כ"ץ, הרה"ר לישראל, ח"ב, עמ' 974-973)

“להודות ולהלל לה”

הרב אברהם שפירא - הרב הראשי לישראל

וראש-ישיבת 'מרכז הרב'

(תרע"א-תשס"ח)

יש בניצחון זה משום נס המבטא את המשך תהליך גאולת עם ישראל בארצו... שחרור הארץ מיד זרים ושחרור עם ישראל מעול הגויים החל במלחמת העצמאות והמשכו היה במלחמת ששת הימים שבעקבותיה חזרו אלינו כל הארץ כולה, כולל המקומות הקדושים שהיו מנותקים מאתנו. זה מחייב הלל והודאה. ויש לכך חוב מצד הדין. ...אנו מצווים לשמוח ולחוג כדי שלא נהיה כפויי טובה כלפי הקב"ה, כפי שנאמר: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו".

(הצופה, "כ"ב אייר תשנ"ב).

"...היום אנו נמצאים בארבעים שנה לירושלים, ועדיין לא ברורה לנו המציאות הסבוכה שלפנינו, דורנו צריך להתחזק ביותר באמונה, אמונה במעשה ד', ובאמונה כי הכל מעשה ד', ולצפות לישועה, כשלאדם יש ספיקות על מעשה ד', ממילא יש לו ספקות על חובת ההודיה לד', ח"ו. כשנפתחו לנו שערי רצון לפני ארבעים שנה הרי נדרש מאיתנו להתעלות יותר, להיות גבוהים יותר מקודם וקדושים יותר מקודם"

(מתוך שיחה ליום ירושלים תשס"ז בישיבת 'מרכז-הרב').

“דבר ה' מירושלים”

הרב משה צבי נריה, ראש ישיבות

בני-עקיבא בישראל

(תרע"ג-תשנ"ו):

"...כל האמור מבסס את הדעה, שגם בזמננו, אף על פי שטרם זכינו לשחרור מלא ולגאולה שלמה, הרי ההתקדמות הגדולה, על ידי צירוף העיר החדשה לעיר העתיקה, ועל ידי ישוב יהודי בתוך העיר העתיקה, בין החומות, וכן על ידי עליית שבטים, ביקור אלפים - ובימי חג ביקור של רבבות יהודים - בתוככי ירושלים, יש בכל אלה משום חנוכת החומות והעיר. וניסי "מלחמת ששת-הימים" בכללם,

מיוחדת, שתיאמר לפני "ברוך שאמר" או לאחר תפילת שמונה עשרה. ב. להחליט על קריאה בתורה ועל הפטרה מיוחדת. (שם).

“הלל בברכה תחלה וסוף”

הרב שלום יצחק הלוי - ראש רבני תימן בא"י

וחבר מועצת הרה"ר לישראל

(תרנ"א-תשל"ג)

בישיבת מועצת הרה"ר (ח' טבת תשכ"ח), הציע הרב שלום יצחק הלוי לקבוע ששה ימי חג. (הרה"ר לישראל, ח"ב, הרב כ"ץ, עמ' 972) ובישיבה מיום ג' אדר - הציע הרב הלוי, לומר כסדר התפילות ביום העצמאות עם מספר הוספות. בתפילת ערבית - שירת הים ואת הפסוק תיפול עליהם וכו' לומר שלוש פעמים. בתפילת שחרית - נשמת כל חי ובסופה אבינו מלכנו, תהלים פ"ג. (שם).

בספרו, שו"ת "דברי חכמים" (ח"א, סימן נז', עמוד כו') נשאל הרב הלוי, על סדר יום העצמאות ובשלהי תשובתו הוסיף הערה בעניין יום ירושלים וזה לשונו: "בזמן האחרון, למען המאורע החשוב שחרור ירושלים עיה"ק וגאולתה מידי זרים, דנה מועצת הרבנות הראשית לישראל וקבעה שביום כ"ח באייר יקראו ההלל בברכה, תחלה וסוף, דבר זה יוצא מהכלל, ואין כאן ברכה חדשה".

“הלל וקריאה בתורה”

הרב יהושע פיטוסי, אב"ד צפת וחבר מועצת

הרבנות הראשית לישראל

(תרס"ח-תשל"א):

"חבר המועצה, הרב יהושע פיטוסי, הציע לקבוע את יום ההודאה בג' בסיון, אשר בו 'נחו היהודים מאויביהם' כמו בפורים וחנוכה, בתפילה - לומר הלל בברכה בלילה וביום, בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון להוסיף נוסח מיוחד שחיבר לעל הנסים' וקריאה בתורה ב'יבוא עמלק'

(ארכיון רבנות הראשית, מובא אצל הרב שמואל כ"ץ, (שם)

שהפיל אויבינו לפנינו חללים חללים, ולא עשה ידיהם תושיה, והפר עצתם וקלקל מחשבותם שהיו זוממים ומושכים עלינו רעה לכלותינו הפר עצתם וקלקל מחשבותם, והשיב להם גמולם כראשם, שאותם המחשבות שחשבו עלינו, נהפוך הוא שנתקיימו בהם, כן יאבדו כל אויבך ה'...

(ש"ת ישכיל עבדי, חלק ח', או"ח, סי' מג).

"...ואותו הטעם שייך גם בניצחון של מלחמת ששת הימים כאשר יראה הרואה, ולכן העלתי, **דאפשר לתקן הלל רק אחרי גמר התפלה בבחינת הודאה להודות לה' על כל פנים על התחלת הגאולה זו, שיש בה על כל פנים קצת תשועה גדולה לכל ישראל בכלל והרי זה בבחינת 'כל המודה בניסו נעשה לו נס אחר וכו', אך פשוט כי רק קריאת הלל בלי שום ברכה..**

(שם, ח"ח, השמטות, סי' ד').

"זכינו לחזות עין בעין בשוב ד' ציון"

הרב אליעזר יהודה וולדנברג

חבר בית הדין הגדול, ה'ציץ-אליעזר'

(תרע"ו-תשס"ז):

"בחסד ד' עלינו וברחמי הגדולים זכינו לחזות לאחרונה עין בעין בשוב ד' ציון והחזרת ארץ נחלתו לעם קדשו. ממש כחולמים היינו על הגאולה ועל התמורה לראות איך שבמשך ימים ספורים קיום בנו ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, שומע תפלה שמע וקיבל קול שוועת עמו ויצאנו משעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול, גם כל העמים תקעו כף ובעל כרחם הודו בפיהם כי ה' עלינו נורא מלך גדול על כל הארץ ידבר עמים תחתיו ולאומים תחת רגליו יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה.

כל שערי הארץ נפתחו לפנינו, רוב חובם של השטחים בידנו המה וכל המקומות הקדושים תחת שלטוננו הם, ממש אילו פינו מלא שירה כים ולשוני רינה כהמון גליו אין אנחנו מספיקים להודות לד' על כל הטוב אשר גמלנו. ועם ההודאה על העבר תפלה ובקשה על העתיד שנזכה לראות במהרה בהופעת ד' בהדר גאון עוזו למלוך בהר ציון משכן כבודו ובירושלים עיר קדשו ונכון יהיה בית אלקים על מכונו בהר ד' יראה ומלך אחד יהיה על כולנו"

(ציץ אליעזר, חלק י', סימן א').

וכיבוש-שחרור ירושלים בפרט, עושות את יום כ"ח באייר, כיום שראוי לקובעו לדורות"

(צניף מלוכה' עמ' 160-143)

"כ"ח באייר הוא בשבילנו לא רק גולת הכותרת של כל מה שהתרחש באה"ק מאז עליית הרמב"ן ז"ל ועד הנה, אלא גם מתנתו החגיגית, הישירה, של הקב"ה לעמו ישראל. זהו - "דבר ה' מירושלים!" הקב"ה הוא שהעלה את ירושלים על ראש מאבקנו, על ראש מלחמותינו, על ראש נצחונותינו.

(אגרת לישיבות בנ"ע, אייר תשכ"ח)

"הקמנו שכינתא מעפרא"

הרב עובדיה הדאיה ה'ישכיל עבדי'

(תר"ן-תשכ"ט):

...ויש איסור 'לא תחנם' אפילו בזמן שהיא בחרבנה תחת שלטון זרים **מכל שכן עתה שזיכנו ה' להחזיר אותה לבעליה ודאי שאין לנו להוציאה מתחת ידינו אחרי הנסים והנפלאות שעשה לנו במלחמת ששת הימים, כי היה בזה נס פלאי ואלהי, ואין לנו להיות כפויי טובה אשר עשה לנו, ונבגוד בטובה ובמתנה אשר חננו לנו... כי כבר הגיע זמן הקץ, ואם לא עכשיו אימתי, אם העוון גרם שגלינו מארצנו כבר אלפי השנים שעברו כבר יש בהם די סיפוק לכפר עונותינו, ועליו לקיים שמחינו כימות עינתנו..**

עוד זאת הנה כאשר זיכנו ה' לכבוש ארצנו ונחלתנו שהיתה עשוקה ביד זרים הנה עתה אחרי הכיבוש נפדתה מיד העשוקה הסט"א, ונכנסה לגבול הקדושה, ובזה הקמנו שכינתא מעפרא, שהיתה שרויה בגלות ביד זרים, ואם ח"ו נחזיר אפי' שעל כל דהוא הרי בזה אנו נותנים שליטה לקל' ולסט"א.. **ואפשר דזה התחלת הגאולה הכנה למה שיהיה בעתיד במהרה בימינו, וכשם שמסכימים בית דין של מטה כך יסכימו ב"ד של מעלה..** " **...אולי, לברך ברכת הודיה לה' כהגדת 'נשמת כל חי' וההלל הגדול, על הנסים ונפלאות שעשה עמנו,**

”נפתחו השמים וכולנו ראינו מראות אלקים”

הרב שאר ישוב כהן

רבה של חיפה וחבר מועצת הרה”ר לישראל
(תרפ”ח-תשע”ו):

”מנחם ציון ובונה ירושלים” הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן (תרע”ח-תשנ”ה)

”בימי מלחמת ששת הימים - ביום שחרור ירושלים העתיקה, זכיתי להיות בין ראשוני הבאים לכותל המערבי. באותו בוקר נפלא ובלתי נשכח של כ”ח באייר תשכ”ז. היתה זאת זכות היסטורית להיות נוכח באותה תפילה בלתי נשכחת של הצנחנים-הכובשים, ולהיות עד-ראיה ושותף באותה חוויה נפלאה של בואם של אבי-מורי הרב הנזיר זצ”ל והרב צבי יהודה קוק זצ”ל אל הכותל כשהם רכובים על תול”ר. התפילה המשותפת שהיתה שם בהנהגתו של הרב הראשי לצה”ל דאז, הגר”ש גורן (שליט”א), היתה תפילה שלא מעלמא הדין, חוויה חד-פעמית בחייו של כל אדם. כל מי שזכה לכך - לא ישכח זאת לעולם. כאילו, נפתחו השמים וכולנו ראינו מראות אלקים...”

”בחזרת הש”ץ של תפילת שמונה עשרה, הוספתי תפילת ‘נחם’ בברכת ירושלים...שיניתי את נוסחה... אמרתי ‘ינחם ה’ אלקינו את העיר המשוחררת, השמחה והצהלה שבניה שבים לתוכה וכו’... לאחר חזרת הש”ץ אמרתי את תפלת הלל השלם בשם ומלכות. בסיום התפילה פצחנו בריקוד ‘לשנה הבאה בירושלים הבנויה’ ו”שייבנה המקדש”

(תיאור התפילה הראשונה ב’כותל’ המשוחרר, משנת הגורן,

עמ’ 112)

(‘ימים של גאולה’, ‘מעלה’ - המרכז לציונות דתית, תשנ”ב)

”סוף האתחלתא-דגאולה” הרב חיים דוד הלוי

רבה של ת”א וחבר מועצת הרה”ר לישראל
(תרפ”ד-תשנ”ח):

”...במלחמת ששת הימים, כאשר ראינו עין בעין את נסי ה’ ונפלאותיו, כאשר שחררנו את עיר האלקים ומקום מקדשנו ושריד תפארתנו, החלה נבואתו של יחזקאל להתגשם, בהתקדש שם שמים ושם ישראל לעיני עמים רבים בעולם, ובהקבץ נדחי ישראל... היתה בזה משום אתחלתא של תהליך הגאולה, עד אשר נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו”

(תורת השבת והמועד, עמ’ 390)

”המאמין בתום לב בכל אלה, והחושב כי אכן ה’ וכ”ח אייר, הם בחינת ‘אני ה’ בעתה אחישנה’ הרי שיחזיק את הימים האלה לא כהצלה מצר ואויב בלבד, שעליהם מוסבים דברי המאירי ומרן החיד”א הנ”ל, אלא כימי הפסח וחנוכה, עת יצא העם נוסף מצרת מות לחיים, גם משעבוד לחרות. וכשם שחכמי ישראל בדור מתתיהו חשמונאי כהן גדול ובניו, תפסו את משמעות הנס הגדול שבימיהם, וקבעוהו לימי הלל והודיה בברכה, מתוך שהעריכוהו כפסח בשעתו, כך אם יחליטו חכמי דורנו לראות בימי ה’ וכ”ח אייר, כימי נקודות מפנה בדרך לגאולה השלמה, בנין בית המקדש והופעת משיח בן-דוד, גדול כוחם להתקין ברכה על אמירת הלל לפניו ולאחריה.

(‘דת ומדינה’, ת”א, תשכ”ט)

”סדר התפלות המוקדש ליום העצמאות וליום ירושלים, מושתת על תקנות הרבנות הראשית לישראל, ועל מנהגם של שלומי אמוני ישראל הרואים במדינת ישראל “ראשית צמיחת גאולתנו”, ו”אתחלתא דגאולה”, ובעז”ה יש להתחלה זו אחרית ותקוה לגאולה שלישית. ולכן יש לברך על חגים אלו ברכת “שהחיינו” כמו ביום טוב ממש, ולגמור בימים טובים אלו בה’ באייר ובכ”ח בו “הלל שלם” בשם ובמלכות. מהטעם שאמרו במסכת מגילה (י”ד א’) “ומה מעבדות לחירות אמרין שירה, ממיתה לחיים לא כל שכן”. ואין הולכין בנס זה אלא אחר יושבי ארץ ישראל בלבד... (מכתב משנת תשל”ז, נדפס בביטאון המורים הדתיים, תשמ”א)

מפנה ותמורה היסטורית

בעם ישראל

הרב כהרצא פישל טכורש

חבר מועצת הרה"ר לישראל מראשי 'חבר-הרבנים'

(תרנ"ז-תשל"ט)

"מה שאירע אינו בגדר "נס" ואף לא בגדר "נס גדול", אילו נעשה לישראל עשירית בלבד ממה שהושג, אז היה זה נס-גדול מאד. מה שהושג עתה הוא בחינת: "כי עין בעין יראה בשוב ה' ציון", עתה הושג "סוף האתחלתא-דגאולה" שהחלה לפני י"ט שנה, כלומר, בא לידי שלימות השלב הראשון של הגאולה, הוא השלב החומרי, כינון המדינה וביסוסה לטוח רחוק. ואילו ההמשך, כלומר, התחלת הסוף, צריכה להיות הגאולה הרוחנית, זו שהמדינה וכל יתר הכלים הממלכתיים משמשים לה כאמצעי בלבד.

(ד"ר ומדינה, עמ' 23-24, ת"א, תשכ"ט)

"היום הקובע תשועת ה' על ירושלים"

הרב מנחם יהודה אושפיזאי

רבה של רמת גן וחבר מועצת הרה"ר לישראל

מראשי 'חבר הרבנים'

(תרס"ה-תש"ס)

"יושב בשמים ישחק"

הרב אליהו פרדס

רבה של ירושלים וחבר מועצת הרה"ר לישראל

(תרנ"ג-תשל"ב)

"יושב בשמים ישחק, ה' ילעג למו". רק כך אפשר להבין איך הופרה עצת כל אויביו הרבים והעצומים ממנו, באיכות ובכמות. ה' הפיר את עצתם, ונתן כח ואומץ, עוז ותושייה, לבחורי ישראל הגיבורים והאמיצים, ובידם נתן התשועה הגדולה לעם ישראל...

(הרב אליהו פרדס, קובץ לזכרו, עמ' קפ"ו, תשל"ד)

"מאז שחרור ירושלים ערך ליד הכותל את יום התפלה הכללי לרגל שחרורה, והיה מקבל מדי שנה את העולים לרגל בשמחה ובמאור פנים, בברכה ובדברי תורה, כשהוא הולך לפנייהם וספר התורה צמוד ללבו בדבקות ובקדושה. וכך הדביק את העולים לרגל באהבת התורה וירושלים"

(שם, הקדמה)

"תוצאות ניצחון זה חוללו מפנה ותמורה היסטורית בעם ישראל ובארץ ישראל והכל מודים כי 'מאת ה' היתה זאת', בנסיו הגדולים שהעניק לנו תשועה גדולה זו למגר צבאות אויב רבים שהיו מחומשים במיטב הצידוד והנשק ושאר צרכי המלחמה. כולם ראו במוחש את הנפלאות והנסים הללו שעשה אתנו ה' השוכן בציון והניצחון המזהיר הזה במלחמת ששת הימים הביא בעקבותיו גם התעוררות דתית אדירה בארץ ובכל העולם היהודי כולו..."

(שבילין' שנה ז', גיליון כ', אייר תשכ"ח)

"יום כ"ח אייר תשכ"ז, שבו הוחזר לישראל עיר דוד, הר-הבית והכותל המערבי הוא היום הקובע תשועת ה' על ירושלים ועל הארץ הטובה והרחבה שהוחזרה לרשות עם ישראל במלחמת ששת הימים. גילוי השכינה ביום זה האיר והקרין אלומות אור ישע עולמים. יום ירושלים שיומו נתקדש בכניסת ליל כ"ח באייר בהכרה והודיה לה' על מופלאות תשועת ישראל אינו מתחבר ולא מתחלק לעתות יומם וליל הוא כלל לא משתייך למושגי זמן, זהו הנצח בעצמו בתמידיותו הנמשכת ללא הפסק ותנוחה ללא סימון זמנים "והנצח זו ירושלים"

(שערי חן, הוצאת המחבר, עמ' לד' פרק א)

הרב אושפיזאי, היה מן הדוברים המרכזיים בעצרת יום ירושלים בישיבת 'מרכז-הרב' מידי שנה בשנה. הוא אף פרסם ספר הגות, 'שערי-חן', המכיל מרשימותיו ודרשותיו שנאמרו סביב מלחמת ששת הימים.

באשר הלכו והנחילו תבוסה לאויבים, **וזכינו לניצחון כה מזהיר במשך ששת ימי המעשה. ממש "ואשא אתכם על כנפי נשרים"**. בגובה המופלא, במהירות העצומה - שזה היה תוקפו של הנס - וכדרך נשר בשמים, דרך בלתי ידועה, דרך על טבעית. שני מיליונים נגד עשרות מיליונים, ומעצמות גדולות מאחורי גביהם, ואנו היינו לבד, כל רעינו בגדו בנו, אלא **עמוד אש משמים הלך לפניהם, וכבשו את סיני, רצועת עזה, רמת הגולן, שחרור יהודה והשומרון, עיר האבות ועיר מלכי יהודה וישראל, וגולת הכותרת - שחרור ירושלים ושריד בית מקדשנו** והר הבית, ערגת כל יהודי באשר הוא, כיסופי כל הדורות.

(מתוך הספר: "מבחר כתביו של הרב יהושע קניאל", הרב פרופ' אליאב שוחטמן (בהכנה))

"הלל שלם בברכה"

הרב צבי יהודה מלצר -

רב העיר רחובות וראש ישיבת קלצק

(תרנ"ט-תשכ"ט)

מסר לי (ש.ה), הרב יהושע מגנס, ר"מ בישיבת 'מרכז-הרב' ותלמידו של הרב מלצר ב"ישיבת הדרום', שבכ"ח באייר תשכ"ח, שהיה יום ירושלים הראשון שנחוג על פי תקנת מועצת הרה"ר לקרוא הלל שלם בברכה, עמד על כך הרב מלצר, שיעשו בישיבה כפי תקנת הרה"ר וכך אכן נהגו בישיבה.

"נס כפול"

משעבוד לגאולה וממות לחיים

הרב מרדכי פוגלמן - רבה של קריית מוצקין

(תרנ"ט-תשמ"ד):

ניצחון צבא ההגנה לישראל במלחמת ששת הימים נגד הצבאות המאוחדים של ארצות ערב הוא **אחד הניצחונות המפוארים ביותר בתולדות המלחמות**, במיוחד במערכות עם ישראל נגד צורריו ואויביו. ראינו עין בעין כי לא ינום ולא יישן שומר ישראל ובידו **החזקה שמר על מדינת ישראל. וזוהי נחמתו היחידה של עם ישראל אחרי השואה** של דורנו נגד האויבים מסביבנו שזממו להשמיד את מדינת ישראל ועם ישראל היושב בה, הבונה והנבנה בקרבה. כיבושם של חצי האי

"כובע ישועה חבש"

הרב יוסף משאש - רבה של חיפה

(תרנ"ב-תשל"ד):

"...ועוד אשא עיני אל אדיר אדירים. ואתן לו שבח והודאה ושיר השירים, על הנסים ועל הנפלאות הכבירים. והגבורות והתשועות בימים ספורים. ששת ימים מאירים ומזהירים. קרן ישראל עד מרום הגביה והרים. וקרן נצר נתעב השפיל עד עפרים. עם חבריו הירדנים והסורים. כלם אכזרים ארורים. וגלגל האל זכות גדולה על ידי צה"ל היקרים. בחורי חמד מפוארים. כלם אהובים כלם ברורים. כלם גבורי גבורים. ישמרם האל המאיר לארץ ולדרים. ויעשה עמנו נסים ונפלאות חדשים לבקרים. אמן. מעתה כלנו כאחד נברך. ברוך אזור ישראל בגבורה. ברוך עוטר ישראל בתפארה."

(נר-מצוה, דרשה מחודש אלול תשכ"ז, עמ' קצב)

"ובאור כ"ח באייר תלב"ש, אשר כובע ישועה חבש, בכיבוש ירושלים, מקור מים חיים, בחסד חי העולמים, במלחמת ששת הימים, שנת ל"א תשכ"ח, באייר ביום כ"ח, אשר הוקבע במדינה, ליום חג בכל שנה ושנה, בתפילות חגיגות, בבתי כנסיות, עם נאומים והרצאות, על הניסים ועל הנפלאות ונקרא בלב ובשפתיים, יום ירושלים. וגם אני, העני, עניתי חלקי בעזרת עוזי ומעוזי, בבית הכנסת המרכזי, פה עיה"ק חיפה חיפה, היפה, ומשם הלכתי הביתה, ואכלנו סעודתא דמהימנותא, בחדותא, ובשירתא תשבחתא, לאל אשר אויב מארצנו עיקר, ויהי ערב ויהי בוקר, השכמתי בשמחה ובששון, ונפל בפי פסוק בזה הלשון: רבי אומר: שמחו את ירושלים..."

(הקדמה לספרו "נחלת אבות", על פרקי אבות, חלק ב')

לאחר מלחמת ששת הימים, חיבר הרב משאש, פיוט מופלא בסגנון "מי כמוך ואין כמוך", המכיל דברי הודאה ובשבח לקב"ה על ניסי המלחמה.

"עמוד אש משמים הלך לפניהם"

הרב יהושע קניאל - רבה של חיפה וחבר מועצת

הרבנות הראשית לישראל

(תרנ"ז-תש"ל)

"וכשהאויבים אמרו להכחידנו מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד, יצאו בנינו היקרים חיילי צה"ל, והלכו

שכל עמי תבל עמדו נדהמים ונפעמים לאור התשועה הגדולה שעשה לנו ה' ולא מתוך רחמים בלבד שריחם עלינו שלא נובל כצאן לטבח, אלא גם עשה למען כבוד שמו הגדול שנתקדש בעולם לעיני כל הגויים, נראה שראוי לתקן הלל על נס כזה."

(שו"ת 'חמדה גנוזה', ח"א, שאלה כא')

"נתקיים בנו 'שמחו את ירושלים'"

הרב שלום משאש - רב העיר ירושלים:

(תרס"ט-תשס"ג)

"זה היום עשה ה', נגילה ונשמחה בו..." אנו יודעים שאלפיים שנה בכל המאורעות אנו מעלים את ירושלים על ראש שמחתנו... זכינו שנתקיים בנו **"שמחו את ירושלים"**. ככל שדבר קדוש יותר, יש בו יותר קליפה, ולכן אי אפשר היה לכבוש את ירושלים ביחד... צריך לשמח בירושלים, ובעיקר - בעיר שיש בה את **"שער השמים"**, ברוחניות שבה..."

(מדבריו בעצרת יום ירושלים תשמ"ג, בישיבת 'מרכז הרב')

"השגחה גלויה מן החלונות"

ולא מן החרכים"

הרב אריה לוי - רב האסירים:

(תרמ"ה-תשכ"ט)

"זכינו לראות בעינינו בהרגשת הלב, מי זה עומד אחר כתלנו, ולראות מצבת קבורת רחל אמנו, אשר בזכותה ישובו בנים לגבולם. הייתי אח"כ בס"ד, בחברון עיר האבות במערת המכפלה, התפללתי מנחה בתור שליח ציבור אצל מקום... יצחק אבינו שתיקן תפילת מנחה, הרגשתי המילים שהוצאתי מפי האבות הקדושים... נקוה ונתפלל להשי"ת שיהי' לקיום, בורא עולם בקנין ישרים זה הבנין בתקונו, כמובן זקוקים אנו לרחמי שמים מרובים... בחג השבועות היה אלפים ויותר איש, כן מבקרים בכל יום... **אם לכתוב חדשות אין אפשרות אפילו מקצת מן המקצת, השגחה גלויה מן החלונות ולא מן החרכים, דיו אילו ימי, וכל [מי] כנישאת וכו' וכו'"**

(נכתב מיד לאחר המלחמה, 'שמחת שלמה', גיליון מספר 25, בעריכת הרב אברהם משה רוט).

סיני, הגדה המערבית של הירדן, ירושלים העתיקה ובה הכותל המערבי, הר הבית ומקום המקדש הוא **השלמת הניצחונות במלחמת השחרור ותקומת מדינת ישראל בה' באייר תש"ח.**

"הפלא של הניצחון בימים האחרונים של חודש אייר של שנת תשכ"ז במלחמתו של עם ישראל בארץ ישראל על קיומו ועל קיום מדינת ישראל היה בארץ ישראל. ועל נס שבארץ ישראל אין חולקין שצריך לומר הלל (ע' מגילה יד, א). **והנס של ניצחון מלחמת ששת הימים היה כפול: משעבוד לגאולה וממות לחיים, ובוזה לית מאן דפליג שצריך לומר הלל בברכה בשם ומלכות.** ע' בשו"ת חיים שאל של הרחיד"א ח"ב, סימן יא (בינתיים נקבע ע"י מועצת הרבנות הראשית לישראל יום כ"ח אייר, יום שיחורורה של ירושלים ומקום המקדש והר הבית, ליום ירושלים, ליום תפילה והודיה באמירת הלל בברכה בשם ומלכות).

(שו"ת בית-מרדכי, חלק א' סימן כג' ולג')

"גבר חסד ה' על עמו ועל ארצו"

הרב דוד שלוש - רבה של נתניה וחבר מועצת

הרבנות הראשית לישראל

(תר"פ-תשע"ו)

"...כי עינינו הרואות שאנו נמצאים בתהליך של גאולה, הנסים הגלויים והנסתרים שנעשו ליושבי הארץ הזאת מאז המלחמה העולמית הראשונה ועד היום, הם אות ומופת שכל מה שנוצר ונעשה כאן בארץ, הוא בהשגחתו העליונה של אלהי ישראל למימוש חזון התורה והנביאים באחרית הימים... מי שראה עד כה בהקמת המדינה מעשה שטן תבוא מלחמת ששת הימים; ותטפח על פניו יבואו דברי הזהר ודברי חז"ל הנ"ל ויוכיחוהו על טעותו..."

(הקדמת ספרו: 'בני עמי' תש"ל).

"ובמלחמות אלו שהיינו בסכנה גדולה וה' הצילנו, ולא זו בלבד שהצילנו אלא שהנחילנו עטרת ניצחון ובפרט במלחמת ששת הימים שהניצחון היה מהיר ומזהיר שלא היה דוגמתו בתולדות מלחמות הגויים, עד

”פעמי משיח צדקנו נשמעות

בארצנו הקדושה” -

הרב יוסף שלמה כהנמן (תרמ”ח-תשכ”ט), הרב מפוניבז', מייסד וראש-ישיבת פוניבז':

ראש ישיבת פוניבז', הרב יוסף שלמה כהנמן, ששהה באותה העת בשווייץ, כתב במברק לבני ישיבתו: **”הנני עמכם יחד בברכה והודאה לחסדי שמים הגדולים ונפלאותיו שהפליא לעשות לנו לעמנו פעמי משיח צדקנו נשמעות בארצנו הקדושה.** (ר' אהרון סורסקי, הרב מפוניבז', בני-ברק, תשנ”ט, עמ' קעב').

אין בעל הנס מכיר בנסו'. הנסים והנפלאות, התשועות והמלחמות שהתרחשו בארץ הקודש ובעיר הקודש והמקדש, גם אלה שראו זאת בעיניהם, גם אלה שחזו זאת מבשרם ממש, אינם מצליחים להביע את מעמקי רגשותיהם. ומי כמוני אשר נדד בימים אלה על פני קיבוצי היהודים בגלויות, מסוגל יותר לחוש את תעצומות הנסים, לחשוב יותר על פשר המאורעות המופלאים מאד. הלשון שלנו דלה ומוגבלת מלבטא, ואף כוח הדמיון מצומצם מדי מכדי לתפוס ולהקיף את משמעות הדברים”

(”קובץ חידושים”, עמ' כ”ט).

”נפלאות - עד שאין הפה יכול לדבר”

הרב יחזקאל ליינשטיין - משגיח ישיבת פוניבז' (תרמ”ה-תשל”ד)

”המצב נראה, ולבי אומר לי, שזמנים מיוחדים באים, רשעי הגויים אינם שותקים וגם הסברא נותנת שהבורא לא עשה מאורעות פלא אלה שעברנו כדי שיעברו ביבשות. הבורא רוצה לעשות משהו. הנסים הגלויים שראינו - לא לחנם באו. הקב”ה נותן לנו להתחזק באמונה ובטחון, כדי שעל ידי זה נוכל לעבור ניסיונות ומשברים. וצריך חיזוק וד' יהיה בעזרנו” (קובץ עניינים, תשכ”ז, עמ' לד').

”השי”ת עשה עמנו נפלאות עד שאין הפה יכול לדבר, ואין לשער מה שנעשה עמנו, עם הכלל ועם יחידים. הרוצה להתחזק, שהשי”ת מכירו ויודעו בפרסות ומשגיח עליו ביחידות, יכול להראות לעצמו ניסי ה' ונפלאותיו עם יחידים מהלוחמים. נפלאות נעשו להצלחת יחיד. מי יודע מה מכוון השי”ת בזה, ואם הכוונה לחזקנו לקראת משיח צדקנו, או כוונת אחרות (שם, דף ז).

”זולגות עינינו דמעות גיל”

הרב יצחק אריאלי - ה'עניינים למשפט' (תרנ”ו-תשל”ד)

”הנה היום כשזכינו בגופה של ירושלים, זולגות עינינו דמעות-גיל... זכותנו היא כעת לדבר בעיר-האלקים נכבדות. יש בידינו לבנות את בית תפארתנו, ואין בידינו לבנותו. מצב-בינים זה של יש בידינו ואין בידינו, מרבה את געגועינו לבנייתו, וככל שירבו הגעגועים יעלה הדבר בידינו. וכל זאת הגעתנו בזכות אותם שמסרו את נפשם, את נפשם ממש, על שחרור העיר והארץ, ועוד אנו מצפים לנסים גדולים מזה, עד שידודו הכל שד' הוא האלקים.”

(דרשה בישיבת 'מרכז-הרב', כ”ח אייר תשכ”ח, בשדה הראי”ה, עמ' 318-317, לאחרונה נדפס מכתבו הנלהב לרב מנחם מנדל כשר אודות ספר ”התקופה הגדולה”)

”וברוך ה' שזכינו לזה”

הרב דוד כהן 'הרב הנזיר', תלמיד הראי”ה קוק (תרמ”ז-תשל”ב)

”בט' באב תרע”ד פרצה המלחמה הגדולה, ונכבשה ארץ ישראל, והיתה הצהרת בלפור, ארץ ישראל לישראל, אתחלתא דגאולה. וביום רביעי כ”ח באייר תשכ”ז, זכינו לשחרור הר הבית, והרב הראשי לצבא הגנה לישראל, חתני הגר”ש גורן (שליט”א) עמד לפני הכותל המערבי, וספר תורה בידו והתפלל תפילת ש”צ, ותקע בשופר לחרותנו, ואנחנו אמרנו 'שיר המעלות, בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים...”

(חברת ”התנוצצות אורו של משיח”, ירושלים תשכ”ח, עמ' 12-13) **”גאולת ישראל, תחיית מדינת ישראל, מלווה בתחיית רוח ישראל, תחיית הקודש. ראינו זאת בעינינו ביום גאולת ירושלים. כל אחד מישראל, בהגיעו להר הבית, להר בית קדשנו, לכותל המערבי, הנגאל, כסה ראשו, נצמדו פניו אל הכותל, נשקוה ודבק בו בדמעות גיל על פניו. שמע ישראל, גאולת ישראל, התנוצצות אורו של משיח, תחיית רוח ישראל.” (שם)**

ואילו אצל אחינו שנקראים דתיים - אצלם הייתה ההתעוררות יותר קלה ופחותה, מפני שאנחנו הורגלנו לחשוב שאנחנו ברוך השם בסדר גמור. וזוהי לדעתי הטעות הגדולה ביותר, ולא נוכל להשפיע על אחרים אם אנחנו בעצמנו לא נתעורר למעשים ולתשובה"

(כנס, א' אב תשכ"ז, 'נס ומעש בשלבי הגאולה')

"כי עין בעין יראה"

הרב יחזקאל סרנא - ראש ישיבת חברון

(תר"נ-תשכ"ט)

במכתב שנכתב לתלמידו לאחר מלחמת ששת הימים כתב הרב סרנא: "עברנו לאחרונה תקופות קשות ורבות תוכן. אבל ברוך השם על חסדו הגדול, שזכינו לישועות ולנחמות ונתקיים אצלנו הפסוק 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'."

(קשת גיבורים ח"ב, עמ' 177, הרב אהרון שורין, מוסד הרב קוק, תשס"ב)

גם ברשימותיו, כתב הרב סרנא דברים נוקבים על אותם 'הנשארם לעמוד בקיריותם' לאחר ראיית הניסים והנפלאות בזמנינו: "ודבר משונה קורה עתה, כי החופשיים התפעלו והתחילו להאמין בה! אבל יש לצערנו מהחרדים שנשארו לעמוד בקיריותם, כי אצלם הניסים לא פעלו ומסתפקים באדיקותם הקודמת ולא מוסיפים בעבודת ה' משהו, וזה לא טוב כי כשאדם רואה נפלאות, הוא מתפעל..

(מרשימות הרב סרנא, יתד-נאמן, יום שישי, י' אלול תשע"ד)

הרב סרנא השתתף בעצרת הודיה שנערכה לאחר מלחמת ששת הימים בכיכר מנורה בירושלים (יד' בסיון תשכ"ז) וכן, נהג לערוך סעודת הודיה ביום שהסתיימה בו המלחמה מידי שנה ובישיבת חברון אף אמרו 'הלל', בשנים הראשונות לשחרור ירושלים.

"וגבר ישראל"

הרב יעקב בצלאל זולטי - רבה של ירושלים

(תר"פ-תשמ"א)

"יש טעות גדולה אצלנו. אנחנו חושבים שמי שצריך להתעורר לתשובה - אלו הם אחינו שנקראים חילוניים, אבל אנחנו, היהודים הדתיים, וביחוד הרבנים, אנחנו בכלל לא שייכים לכל הדבר הזה, הלא אנחנו יהודים שומרי תורה, מתפללים שלש פעמים ביום. אבל באמת אנחנו ראינו שדווקא אצל אחינו שנקראים חילוניים הייתה התעוררות לתשובה,

"כולנו חייבים בשבח והודיה להקב"ה"

הרב חיים שמואלביץ' - ראש ישיבת מיר

(תרס"ג-תשל"ט)

"אינני נביא אני איש פשוט, אבל ברור לי שאם היה היום נביא הוא היה מכריז: 'נכון כסאך מאז!' הללו את ה' כל גויים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללו-ה', 'ה' איש מלחמה ה' שמו'. הגר"א כתב באגרת לאמו: אם אזכה ואעמוד ליד שערי השמים אתפלל בעדכם. הוא לא זכה, אנחנו זכינו ובעז"ה נעמוד ליד שערי השמים-הכותל המערבי להתפלל עבור כלל ישראל. ניתן שבח והודאה, 'נכון כסאך מאז'. בשם כולם, בשם כל הישיבה. כולנו חייבים בשבח והודיה להקב"ה, וב"ה עשינו זאת עתה..."

(שיחת מיוחדת בישיבת 'מיר', שבוע ימים לאחר תום מלחמת ששת-הימים)

בשנים הראשונות לשחרור העיר נאמרה תפילת ההלל בישיבת מיר ביום כ"ח באייר ומידי שנה אף נערכה בישיבת מיר סעודה חגיגית. גם רה"י, הרב שמואלביץ', קיים סעודת הודיה כזו בביתו (הרב שמואל כ"ץ, הרה"י לישראל, ח"ב, עמ' 976)

"עם נושע בד"

הרב יחזקאל אברמסקי,

ראש מועצת גדולי התורה, 'החזון יחזקאל'

(תרמ"ו-תשל"ו):

"ביום שמחת תורה שנת תשכ"ח, אחרי שנתכבד לעלות ל"חזן תורה", דרש כמין חומר את הפסוקים הבאים מן הקריאה שקראו לפניו, בהקשר עם המאורעות הכבירים שהתרחשו בשנה שחלפה ("מלחמת ששת הימים" ושחרור הכותל המערבי). פתח ואמר: "אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בד", פירוש, ד' לבדו הוא שהושיע אותך. ואם תשאל: "ואשר חרב?" דהיינו: הלא כולם ראו בעליל והשתמשו בחרב? אין זה רק "גאוותך", כלומר, זוהי תופעה למראית עין בעלמא, כדי - שיהיה לך במה להתגאות! עוד דרש אז מענינא דיומא בכתוב הקודם: "ויגרש מפניך אויב" שנתקיים בנו

על הערביים המרובים" הרב משה פיינשטיין, 'האגרות-משה' (תר"ה-תשמ"ו)

בהסברת העניין מדוע דווקא קטני אמנה זקוקים לעשיית ניסים במלחמה כפי שנעשו במלחמת ששת הימים כתב: **"וכל שכן בדורנו שקטני אמנה נתרבו שהיננו צריכים רק לנסים אולי יבינו שהשי"ת עשה זה. וכן, ברוך השם נתקיים שעשה הניצחון על הערביים המרובים ללא ערך וגם נעזרו ממלוכה גדולה בהרבה ענייני נשק כבזמן הזה, יותר הרבה ממדינתנו בא", ורק בד' ימים נצחו את כל עמי הערבים ומצרים מיום ב' עד יום יום ה', ומקוים לנו שישלח מלך המשיח בקרוב ויכירו כל ישראל כי ה' איש מלחמה..."**

האם יש לקרוע היום על ראיית ירושלים ואלו הנוסעים לארץ ישראל? **מסתבר שאף שעדיין לא נגאלנו בעוה"ר, אין לקרוע בראיית ירושלים מאחר שהיא בחסד השי"ת בנויה לתפארת ואינה על כל פנים ברשות אומות עכו"ם...**

(שו"ת אגרות משה, או"ח, חלק ד', סימן ע' אות יא')

"נגילה ונשמחה בו" הרב שלמה זלמן אוירבך ה'מנחת שלמה' ור"י 'קול-תורה' (תר"ע-תשנ"ה):

"ביום רביעי בשבוע של המלחמה, היו תלמידי הישיבה באמצע ארוחת הצהריים, כשהודיע הרדיו שירושלים חוזרת לה יחדיו. על פי פסק של הרב אוירבך, עלתה כל הישיבה לבית המדרש שבקומה העליונה, אני זוכר את בית המדרש מלא אדם, וכולם אמרו יחד בעמידה:

"נשמח כל חי..." ('התורה המשמחת', עמ' 317)

זה מקרוב. באיזה אויב הכתוב מדבר? "ויאמר השמך" - באויב שזמם להשמידנו לגמרי. מעתה מבקשים אנו שיתקיים כבר בשנה זו: "וישכון ישראל בטח בדד..."

(מובא בספר: 'מלך ביופיו', ח"א, בעריכת ר' אהרון סורסקי, עמ' 618).

"הקב"ה פקד את עמו" הרב צבי מרקוביץ' רבה של רמת-גן וחבר מועצת גדולי התורה (תרע"ז-תשס"ו)

"כאשר הגיעו ימים גדולים לישראל, **הקב"ה פקד את עמו בתשועה גדולה וגלויה...** ובירך את מערכות ישראל ובמסירות נפשם העילאית של בניו לוחמי צבא ישראל הנחיל לעמו ניצחון מופלא. יד נס ההשגחה נראית ממש לעין... ארץ קדשינו כולה, על כל חמודיה ומחמודיה נכבשה לפנינו והרינו **שומעים בבירור את עת הקץ מתדפקת על דלתנו ועינינו רואות בעליל במימוש שלב גדול נוסף בשיבת ציון..."**

(בנתיבות האמונה, הקדמה, סיון תשכ"ז).

"ברוך אלקינו שהפליא חסדו עלינו בימים אלה" הרב שריה דבליצקי, בני ברק (תרפ"ז-תשע"ח)

כפי הצעתנו צריך יום זה להתבטא, באי אמירת תחנון כפי שהיה נוהג בכל הקהילות ביום כזה, ואמירת הלל שלם בלי ברכה אחר התפלה ממש לשם שינוי והיכר, וכפסק החיד"א בחיים שאל, איסור הספד ותענית, וקביעת סעודת מצוה באותו יום...

(שערים, כ"ה סיון תשכ"ח, אך עיין ב'שומע ומוסיף' עמ' יד' ואכמ"ל)

בברכת גדולי תורה ומתכונים:
"ספרך זה, מהוה ברכה גדולה לכל עם ישראל"
(הרב חיים דרוקמן)

"ישר כוח על העבודה המקיפה ועל ההשקפה באיסוף ובעיבוד החומר..."
(הרב דוב ליאור)

"...ילקוט מאמרים נפלאים מחכמי דורנו (מכל החוגים) על ניסי מלחמת ששת הימים..."
(הרב מאיר מאוז)

"ישר כוחו של הרב... על ספרו החשוב... ובוודאי יהיה לברכה לכל האומה..."
(הרב שלמה אבינר)

"הדברים ערוכים בטוב טעם ודעת בגי' כריכים, ומקיפים את דבריהם של חכמי ישראל בדור הזה שזכו לראות עין בעין בשוב ה' ציון ושחרור עיר הקודש והמקדש..."
(הרב שמואל אליהו)

"המחזיר שכינתו לציון"

להגיע מוכן ל"יום ירושלים"
ליקוט ועריכה: הרב שי הירש

לקט תורני מקיף, ראשון מסוגו, המכיל למעלה מ-1700 עמודים ומבקש להקנות מבט תורני מרובה גוונים ליום שחרור ירושלים.

בשלושת כרכי הלקט, נקבצו פסקי הלכה, דברי התעוררות, דרשות הודיה, הגיונות ורחשי לב של רבנים ומחנכים מכל גווי היהדות הדתית והחרדית אודות מלחמת ששת הימים יום ירושלים.

מתאים במיוחד לבתי כנסת ובתי מדרש, מוסדות חינוך ומחקר ולכל אוהבי ציון וירושלים

לרכישה הקישו בגוגל:
המחזיר שכינתו רכישה
(דף נתיחה)

תורת שלמה
פירא ז"ל

MIZRACHI
הוצאת המרכז החרדי-המזרחי

מעם עמו ונחלתו, וברוך ה' שיצאנו בעטרת הניצחון. ונתקיים בכל הערבים שונאינו, מקרא שכתוב במיכה (ז', טז) "יראו גוים ויבושו מכל גבורתם ישימו יד לפה"... אנחנו פה כל יום עשינו תהילים וסליחות, וגם מחרימים ומנדים את כל מלכי ערב שונאינו ומבקשי רעתינו, יקויים בהם "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה, יהי דרכם חושך וחלקלקות"....

(מכתב מיום כ"ח אייר תשכ"ז, עטרת מרדכי, עמ' 98).

"התגלות של משיח בן יוסף"

הרב יוסף ליב זוסמן תלמידו של הרי"מ חרל"פ

(תרפ"ג-תש"ס):

"לא זכינו לתיקון 'בעתה', לא לפי המעשים, אבל רבש"ע, כבר עכשיו לפי הייסורים שעברנו, כבר אנחנו ראויים לגאולה, כבר עברנו את כל הצרות, את כל ענייני הדמים, גם התקיים 'בת ציון בגולה' כשכבשו את העיר העתיקה, לקחו אותה בגולה, ובמלחמת העולם הראשונה, הרי גרשו מפה הרבה יהודים למצרים... כל המלחמות האלו, הם בחינת מלחמת גוג ומגוג... מלחמת ששת הימים התחילה, ביום 'יסוד שביסוד', אבל, הייתה לי הרגשה כזאת כמה ימים קודם, אמרתי שצריך לפרוץ מלחמה ביום זה, 'יסוד שביסוד', ושנחנו ננצח ותהיה התגלות של משיח בן יוסף. וזה היה באותו הזמן....

הרב זוסמן אף השתתף בעצרת ההודאה השנתית לכבוד יום ירושלים, הנערכת בישיבת 'מרכז-הרב'.

"נשמת כל חי"

הרב עזרא עטייה

ראש ישיבת 'פורת-יוסף', ירושלים

(תרמ"ז-תש"ל):

"לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר הגיעה השמועה של שחרור ירושלים, לא ידע הרב עזרא עטייה את נפשו מרוב שמחה. בני משפחתו לא יכלו לשכוח את תפילתו הראשונה בכותל המערבי. לאחר פרקי ההודיה קרא הרב עטייה בדבקות ובשמחה עצומה "נשמת כל חי", בהודאה על הניסים הגדולים"

(על פי ספר, 'האיש העדה', מאת ר' יהודה עטייה, אייר תשע"א, עמ' 443)

סיפר הרב דוד שפירא, רב שכונת 'בית הכרם', כי בבית מדרשו בשכונה, נוהגים לחגוג את 'יום ירושלים', על פי הוראתו הברורה של הרב אוירבך. (ברבות השנים, היה יחסו של הרב ליום זה מורכב יותר, וכפי שאמר לאחד מתלמידיו: "משיח היה פה, רק לא השכלנו לקבל אותו").

סיפר הרב עוזי קלכהיים: פגשתי את הרב שלמה זלמן אוירבך בכותל המערבי ביום ירושלים, וכאשר הוא ראה אותי, הוא אמר לי: "זה היום עשה ד', נגילה ונשמחה בו!"

(ויעלהו לא יבול" ח"ג, עמ' פה)

"ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה"

לה יחדיו"

הרב מאיר יהודה גץ-רב הכותל המערבי והמקומות הקדושים וראש ישיבת המקובלים 'בית אל בירושלים' (תרפ"ד-תשנ"ה)

כתב הרב: "הרמב"ם זיע"א, כתב בהלכות מלכים (יב, ב) בעניין חזונות נביאינו: "וכל אלו הדברים וכיוצא בהם לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו". כך הדבר בנבואות זכריה הנביא ע"ה המתנבא (יד, ב) "ויצא חצי העם בגולה, ויתר חצי העם לא יכרת מן העיר". והנה בנפול העיר העתיקה בחדש אייר תש"ח בידי אויב, מחצית האוכלוסייה נשארה במערב ירושלים והמחצית השנייה יצאה לגולה שבויים בידי צר. ומשוררנו האלקי התנבא (תהלים קכב, ג): "ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה יחדיו", שבחמלת ד' על עמו ישראל וברצותו לנחמו, חיבר כיום הזה את ירושלים העתיקה והחרבה לירושלים הבנויה, והיו יחדיו לעיר אחת שלמה לנצח, "והנצח זו ירושלים"

(מאמר-ירושלים, 'רב הכותל', ר' שמחה רז, תשס"ג).

"וברוך ה' שיצאנו בעטרת הניצחון"

הרב מרדכי עטייה

ראש ישיבת המקובלים 'החיים והשלום'

(תרנ"ח-תשל"ח):

לכבוד חתני היקר... ברוך ה' אשר לא עזב חסדו ואמתו

לדעת הרב עובדיה יוסף אין לומר תחנון ביום ירושלים, וכן דעת הרב יצחק כדורי ודעת הרב בן ציון אבא שאול.

(הרב יהודה ברכה, שו"ת 'ברכת יהודה', ח"ד, סימן טו').

"יש לקובעו כיום של הודאה לקב"ה" הראשל"צ הרב מרדכי אליהו (תרפ"ט-תש"ע):

"הנס הגלוי שאירע לנו במלחמת ששת הימים שבעקבותיה שוחררה ירושלים המזרחית על אתריה הקדושים מעול שלטון זר ושבה לריבונות ישראל. על הנס הזה בלבד ראוי לשיר הלל ולציין את היום ביום שמחה בבחינת "זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו". אבל, יום ירושלים מציין גם את הנסים והנפלאות שאירעו לנו במלחמה זו שבה יצאנו מאפילה לאורה..."

(הצופה, 'כב' אייר תשנ"ב).

"...ביום שישי יחול יום שחרור ירושלים עיר הקודש". ביום זה היו ניסים גדולים ונפלאים, והצליחו לשחרר את הכותל המערבי.... למרות שיש הרבה מפקפקים בקביעת ימים שונים, אבל ביום ירושלים כולם מודים שיש לקובעו כיום של הודאה להקב"ה על הניסים שעשה עמנו".

(קול צופיך, 458, 'כד' אייר תשס"ו).

"וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה ה' במצרים"

האדמו"ר מליובאוויטש - רבי מנחם מנדל שניאורסון
(תרס"ב-תשנ"ד):

"...וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה הוי' במצרים והמסייעים שלהם, ומסר רבים ביד מעטים שהלכו במסירות נפש ל"עזרת ישראל מיד צר שבא עליהם"... להודות ולהלל לשמן הגדול".

(אגרות קודש, כרך כד, ט'שכד)

וכן כתב כנגד שיטת סאטמר בעניין ניסי המלחמה: "ברור שזה דניצולו 2.5 מיליון בני ישראל שבארץ הקודש תבנה ותכונן (כולל הישיבות וכו') - נס מן השמים דקדושה וכו'..."

"הפליא השם יתברך חסדיו ונפלאותיו עמנו"

הראשל"צ הרב עובדיה יוסף, 'היביע-אומר'
(תרפ"א-תשע"ד):

ניסי מלחמת ששת הימים:

ב"ה. ג' סיון תשכ"ז, לפ"ק, ירושלים ת"ו. בהיות כי בימים אלה הפליא השם יתברך חסדיו ונפלאותיו עמנו, גבר עלינו חסדו, וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול, ויצאנו מאפלה לאורה, ומיגון לשמחה, ברוך הוא ומבורך שמו אשר שם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלינו, וברוב רחמיו וחסדיו זכינו גם לשחרורו של הכותל המערבי שריד בית מקדשינו ותפארתינו, ואף כל שטח הר הבית והמקדש נתונים המה בחסות שלטון ישראל...

(יביע אומר, חלק ה' - יורה דעה, סימן כו').

"היום נקרא יום ירושלים. אבל הנס היה אז בכל ארץ ישראל. ישתבח שמו של הקב"ה איך עשה לנו ניסים ונפלאות. הציל אותנו מידי אויבינו.... באותו זמן, ירושלים הייתה חצויה לשניים. אנחנו היה לנו חצי המערבי והירדנים שלטו בכל החצי השני של ירושלים וכל יהודה ושומרון. ואנחנו מה היה לנו, מעטים, איזה נשק היה לנו, 'לא מיגים ולא ציגים' ולא שום דבר. ישתבח שמו הקב"ה עזר לנו... והקב"ה עזר לנו, 'תושע תשועת עולם באלוקים נעשה חיל והוא יבוס צרית', נתן דעת בידי חיל האוויר שלנו, נתן להם שכל. בשדה התעופה במצרים, היו מאות מיגים, מאות מטוסים, אבל ח"ו, אם היו מגיעים אחדים פה היה אסון...חיל האוויר שלנו. נתן להם הקב"ה כוח וגבורה, הגיעו לשדה התעופה של קהיר, מאות מיגים. תוך שלוש שעות השמידו אותם. לא נשאר כלום. מפקד התעופה של מצרים איבד עצמו לדעת, ראה מה שעשו לו, השאירו לו גרוטאות, לא שום דבר. אה, ישתבח שמו הקב"ה.

צריך להודות לקב"ה ולברך אותו, הקב"ה רוצה שלא נהיה כפויי טובה, להודות לקב"ה"

(דרשה ליום ירושלים (תשע"ג), לאחר תפילת שחרית בבית הרב)

PERI VIEW בת-ים

להתקרב לעיר, להתחבר לים

דירה מושלמת במבצע מושלם!
התאורה, עיצוב הפנים, הריהוט והמיזוג עלינו

5 חדרים החל מ- 1,970,000 ₪

בניין מגורים יוקרתי במרכז הסיטי החדש של בת-ים. בעל מפרט טכני עשיר עם 34 קומות - 2 קומות מסחר, 7 קומות משרדים מדהימים ו-25 קומות מגורים עם דירות 2,3,4,5 חדרים ופנטהאוז. בואו ליהנות מנוף עוצר נשימה המשקיף אל חופי העיר ממבחר דירות במחירים אטרקטיביים וממיקום מושלם קרוב לצירי תנועה מרכזיים, בקרבה לרכבת הקלה ובמרחק 5 דקות הליכה לים.

***5066**

בכפוף לתקנון החברה. הדמיה להמחשה בלבד. ט.ל.ח.

אורות אברהם
מוסיפים אור

יוצא לאור ע"י:

רח' הרב צבי יהודה 12 ירושלים
טלפון: 02-6524793
דוא"ל: mercaz@012.net.il

רח' גולדה מאיר 7, קומה 1, בית עליאש, נס ציונה
טלפון: 052-3883322
דוא"ל: timor@eldadperi.co.il
אתר: www.orotavraham.com

עריכה: הרב שי הירש | **עימוד ועיצוב:** אליגטור עיצובים | **תמונות:** ספריית חוה | בית הרב גץ | בית הרב נריה | לע"מ הגיליון מוקדש לע"נ ר' אברהם בן פריחה ז"ל • ר' יוסף בן תמו ז"ל • ר' יעיש בן אסתר ז"ל • ר' אברהם בן לאה ז"ל